

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA IŠLAIDŲ FINANSAVIMAS VYKDANT EUROPOS SĄJUNGOS STRUKTŪRINIŲ IR SANGLAUDOS FONDŲ PROJEKTUS

2011 m. balandžio 14 d. Nr. VA-P-60-5-4
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
6-ojo audito departamento direktoriaus Rimanto Sanajevo
2010-09-20 pavedimą Nr. P-60-5

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Nomeda Poteliūnienė, vyresnioji valstybinė auditorė (grupės vadovė)
Birutė Giniotienė, vyriausioji valstybinė auditorė
Darius Tartėnas, vyresnysis valstybinis auditorius

Auditas pradėtas 2010-09-20
Auditas baigtas 2011-04-14

Su audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

SANTRAUKA

Įgyvendinant projektus, kuriems skirta Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų parama, teikta pagal Lietuvos 2004–2006 metų bendrąjį programavimo dokumentą, taip pat projektus, kuriems skirta 2000–2006 metų Sanglaudos fondų lėšų, ir bendrai finansuojamus iš 2007–2013 m. ES fondų lėšų projektus, atsiranda neplanuotos finansuoti iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto (toliau – neplanuotos) papildomos išlaidos, kurios negali būti finansuojamos iš paramos lėšų – apmokėtos pripažintos netinkamomis finansuoti projekto išlaidos ir grąžintos į valstybės biudžetą grąžintinos lėšos, arba kurios viršija skirtas paramos lėšas – papildomos lėšos finansuoti projektų išlaidoms. Netinkamas finansuoti projekto išlaidas ir tinkamų finansuoti išlaidų dalį, kurios nepadengia paramos lėšos, pareiškėjas privalo finansuoti iš nuosavų lėšų¹. Vienas pagrindinių biudžetinių įstaigų patirtų neplanuotų papildomų išlaidų apmokėjimo šaltinių yra įstaigai skirtos valstybės biudžeto lėšos, todėl audito tikslas buvo įvertinti ES struktūrinių ir Sanglaudos fondų lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo metu atsirandančių neplanuotų papildomų išlaidų finansavimo reglamentavimą ir rezultatyvumą ir įvertinti Finansų ministerijos Specialiosios lėšų Europos Sąjungos programoms įgyvendinti programos asignavimų poreikį.

Audito metu nagrinėjome finansavimo šaltinius, iš kurių biudžetinės įstaigos apmoka neplanuotas netinkamas finansuoti išlaidas ir grąžina grąžintinas lėšas, patiriamas įgyvendinant ES lėšomis bendrai finansuojamus projektus. Nustatyta, kad biudžetinės įstaigos neplanuotas netinkamas finansuoti išlaidas apmoka ir grąžina į valstybės biudžetą grąžintinas lėšas iš vykdomų kitų, ne ES bendrai finansuojamiems projektams finansuoti skirtų programų, kuriose nėra numatyta asignavimų tokioms išlaidoms apmokėti. Dėl to šios programos gali būti vykdomos mažesnės apimties nei planuota, nepasiekiami programų tikslai. Dalis programų lėšų, iš kurių apmokamos netinkamos finansuoti išlaidos ir grąžinamos apskaičiuotos grąžinti lėšos, gali būti panaudotos nerezultatyviai.

Audito metu nustatėme, kad biudžetinių įstaigų patirtos neplanuotos netinkamos finansuoti išlaidos ir grąžintos grąžintinos lėšos, apmokėtos (grąžintos) iš joms skirtų valstybės biudžeto programų asignavimų, skirtų ne ES bendrai finansuojamiems projektams finansuoti, neatskleidžiamos, todėl gali būti netinkamai planuojamas dalies programų asignavimų poreikis.

Papildomo finansavimo skyrimo tvarkos aprašus 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu yra parengusios ne visos ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos, pagal kompetenciją

¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004-01-28 įsakymo Nr. 1K-033 (2005-02-04 įsakymo Nr. 1K-041 redakcija su pakeitimais ir papildymais) “Dėl Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumento (BPD) priemonių ir projektų, finansuojamų įgyvendinant šias priemones, administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo” 67 p. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-02-20 įsakymu Nr. 1K-066 (su pakeitimais ir papildymais) “Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių įgyvendinimo” patvirtintos projekto finansavimo ir administravimo sutarties formos 2.1.4. p.

atsakingos už bendrai finansuojamus ES fondų lėšų ūkio sektorius, todėl, laiku neparengus šių aprašų ir atsiradus papildomų lėšų bendrai finansuojamiems iš ES fondų lėšų projektams poreikiui, gali būti laiku negautas projektams reikalingas papildomas finansavimas. Kai kurių ministerijų parengtų papildomo finansavimo skyrimo tvarkos aprašų nuostatos, kad papildomo finansavimo kriterijai gali būti nustatomi gavus prašymus (informaciją) dėl papildomo finansavimo skyrimo, sudaro prielaidas papildomas lėšas skirti neskaidriai.

Audito metu negalėjome įvertinti, kiek valstybės biudžetui kainuoja ES paramos panaudojimas, nes nėra apibendrintos informacijos apie ES lėšomis bendrai finansuojamų projektų įgyvendinimo metu patiriamas neplanuotas papildomas išlaidas, apmokamas iš valstybės biudžeto.

Nagrinėjant Finansų ministerijos Specialiąją lėšų Europos Sąjungos programoms įgyvendinti programą / Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos programų ir projektų įgyvendinimo užtikrinimo programos trečiąjį uždavinį² nustatyta, kad kai kurios priemonės vykdomos ne visais 2006–2010 m. laikotarpio metais, kelerius metus iš eilės panaudojama mažiau kaip penktadalis planuotų asignavimų, todėl yra pagrindas abejoti, ar reikalinga esamos apimties programa. Taip pat nustatyta, kad neatliekama valstybės biudžeto lėšomis apmokėto netinkamo finansuoti ES paramos ir bendrojo finansavimo lėšomis PVM įtraukimo į PVM atskaitą kontrolė, todėl valstybės biudžeto lėšomis apmokėta PVM suma gali būti įtraukta į PVM atskaitą ir negrąžinta į valstybės biudžetą.

Siekdami, kad asignavimų poreikis biudžeto programoms vykdyti būtų planuojamas efektyviau, Finansų ministerijai rekomendavome nustatyti biudžetinių įstaigų patiriamų netinkamų finansuoti išlaidų ir grąžinamų apskaičiuotų grąžinti lėšų, įgyvendinant bendrai iš ES fondų lėšų finansuojamus projektus, atskleidimo reikalavimus.

² Užtikrinti sklandų bendrai iš PHARE, Pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės, ES struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo lėšų finansuojamų projektų įgyvendinimą, laiku finansuojant jų būtinas išlaidas (įskaitant išlaidas, kurios negali būti finansuojamos iš ES paramos lėšų).